

گزارش سومین کارگاه مشورتی تدوین برنامه مدیریت زیست بومی تالاب میقان

اراک، ۲۴-۲۳ آذرماه ۱۳۹۴

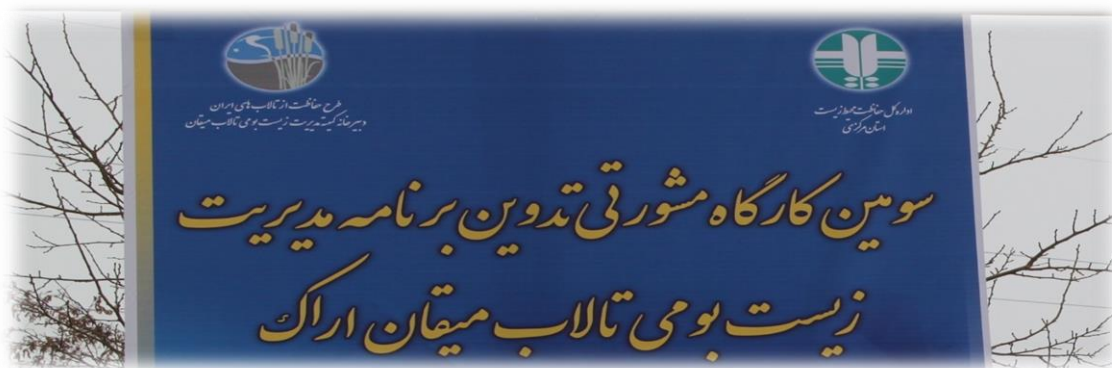

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سومین کارگاه مشورتی تدوین برنامه مدیریت زیست بومی تالاب میقان

محل برگزاری: دانشگاه آزاد اسلامی اراک

شروع جلسه: ساعت ۸:۳۰ صبح، مورخ ۲۳ آذرماه ۱۳۹۴

جلسه افتتاحیه کارگاه، با قرائت آیاتی از قرآن کریم و پخش طنین سرود ملی جمهوری اسلامی ایران در سالن همایش ساختمان اداری دانشگاه آزاد اسلامی اراک آغاز گردید.

سپس جناب آقای دکتر نوراله عبدی (دانشیار گروه منابع طبیعی و محیط زیست دانشگاه آزاد اسلامی اراک و مجری دانشگاهی طرح تدوین برنامه مدیریت زیست بومی تالاب میقان)، جلسه را با عرض سلام و خیر مقدم به میهمانان و مدعوین کارگاه و معرفی امکانات و توانمندیهای علمی- پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک آغاز نمود.

در ادامه ایشان برگزاری سه دوره همایش ملی مقابله با بیابان زایی و توسعه پایدار تالابهای کویری ایران با محوریت تالاب کویری میقان و انجام دهها عنوان طرح پژوهشی و پایان نامه مرتبط با تنوع زیستی گیاهی و جانوری، آلودگی های آب و هوا و خاک، فرسایش آبی و بادی، احیای پوشش گیاهی، پهنه بندی خطر بیابان زایی، عوامل تخریب تالاب و مسائل مرتبط با تغییر کاربری و مدیریت حوزه آبخیز تالاب میقان، توسط اعضای هیأت علمی و دانشجویان دوره های تحصیلات تکمیلی گروه منابع طبیعی و محیط زیست دانشگاه آزاد اسلامی اراک را از جمله دستاوردهای علمی- پژوهشی گروه مذکور در زمینه اکوسیستم تالاب میقان برشمردند.

سپس دکتر عبدی، فهرست برنامه های دو روزه سومین کارگاه مشورتی تدوین برنامه مدیریت زیست بومی تالاب میقان را قرائت کرد.

دکتر رضا وفایی شوشتری (ریاست دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه آزاد اسلامی اراک)، سخنران بعدی مراسم بود. ایشان ضمن ابلاغ سلام ریاست محترم دانشگاه آزاد اسلامی اراک، به مدعوین جلسه و نمایندگان نهادهای مختلف شرکت کننده در کارگاه، خوشامد گفتند. ایشان همچنین با اشاره به برخی از طرح های انجام شده در زمینه مدیریت زیست بومی تالاب های ایران، اظهار امیدواری نمود تا در رابطه با تالاب میقان نیز کارهای اثربخشی صورت پذیرد. وی با اشاره به برگزاری کارگاه اول و دوم تدوین برنامه مدیریت مشارکتی تالاب میقان در خردادماه و آذرماه ۱۳۹۳ در اراک، اظهار امیدواری کرد تا این جلسات منجر به دستیابی به اهداف مورد نظر گردد.

ایشان اعلام داشتند دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه آزاد اسلامی اراک، جهت انعقاد تفاهم نامه انجام مطالعات و پژوهش در زمینه های مختلف مرتبط با حوزه محیط زیست استان مرکزی، اعلام آمادگی می نماید.

جناب آقای مهندس محمد کلاته، معاون فنی اداره کل حفاظت محیط زیست استان مرکزی نیز با تشکر از همراهی دانشگاه آزاد اسلامی اراک، اظهار امیدواری نمود تا کارگاه سوم با پشتوانه علمی قوی تری انجام گیرد. وی بر نقش جوامع محلی و سازمان های مردم نهاد در حفاظت از تالاب میقان تأکید کرد. ایشان برداشت های غیر اصولی شرکت معدنی املاح، خشکسالی ها و کمبود منابع آبی را به عنوان تهدیدات اصلی تالاب میقان برشمردند.

مهندس کلاته اهداف اصلی برگزاری کارگاه های تدوین برنامه مدیریت زیست بومی تالاب میقان را دستیابی به توسعه پایدار، بهره برداری خردمندانه از تالاب، تثبیت زیستگاه، مدیریت مشارکتی، همراهی دستگاههای ذیربط استان و برقراری تعادل میان حفاظت و توسعه دانستند.

در ادامه جلسه، جناب آقای مهندس حسینعلی ابراهیمی کارنامی، مدیر کل حفاظت محیط زیست استان مرکزی، ضمن ابراز تشکر از مجموعه دانشگاه آزاد اسلامی اراک اظهار داشت: از اهداف برگزاری این نشست دو روزه، افزایش سطح آگاهی، اطلاع رسانی و مشارکت دست اندرکاران و کمک به تغییر نگرش در زمینه مدیریت زیست بومی تالاب میقان می باشد. ایشان با اظهار تأسف از عدم تبیین علمی منابع آلاینده، خواستار حرکت به سمت حفظ و احیای زیست بوم های حساس در استان مرکزی، به ویژه تالاب میقان شد. مهندس ابراهیمی تالاب میقان را بزرگترین کانون فرسایش بادی در سطح استان مرکزی دانستند و بیان کردند که این کانون به دلیل بهره برداری های بی رویه و غیر اصولی از منابع و تغییرات اقلیمی ایجاد شده و پیامدهای منفی اجتماعی را در بر خواهد داشت. وی با انتقاد از بی توجهی به مسائل زیست محیطی از جمله نادیده گرفتن کارکردهای متعدد تالاب، در مقایسه با برداشت صرف مواد اولیه معدنی، خواستار توجه به پیوست زیست محیطی در طرح های بهره برداری شد تا از هزینه های اشتباهات مدیریتی و فجایع زیست محیطی جلوگیری به عمل آید. ایشان با اشاره به تأکیدات مقام معظم رهبری در سال گذشته، خواستار اقدامات فوری در این زمینه شد. وی با اشاره به استقبال خوب مردم شهرستان اراک از روز درنا، از ظرفیت های خوب تالاب برای درآمدزایی سخن گفت و بر نقش آموزش و فرهنگ سازی در کنار اجرای قوانین بازدارنده برای حفاظت از محیط زیست تأکید نمود.

جناب آقای مهندس محسن سلیمانی روزبهانی، مدیر ملی طرح حفاظت از تالاب‌های ایران، سخنران پایانی مراسم افتتاحیه با عنوان خدمات و کارکردهای تالاب بود. ایشان خاطر نشان کرد که در این جلسات به دنبال کارگاه آموزشی صرف نیستیم، بلکه یک فرآیند مشورتی را با کمک هم پیش می‌بریم. وی با بیان مشکلات پیش روی مناطق حفاظت شده تالابی در سراسر جهان، افزایش تعداد و تنوع بهره برداران و افزایش روند استفاده از منابع را موجب ایجاد مناقشه بین مصرف کنندگان و تخریب منابع طبیعی دانست. مهندس سلیمانی مشکلات اصلی تالاب‌های ایران را به طور کلی شامل توسعه ناپایدار در حوضه آبریز تالاب‌ها، محدودیت شدید منابع آب و رقابت بین کاربری‌های مختلف، تغییرات کاربری اراضی در سطح حوضه آبریز و حاشیه تالاب‌ها، تخلیه فاضلاب‌های شهری، صنعتی و کشاورزی و خشکسالی‌های پیاپی دانست. ایشان با اشاره به جایگاه انسان در اکوسیستم گفت: ما بایستی از رویکرد صرف مناطق حفاظت شده به مدیریت کل اکوسیستم حرکت کنیم و در این راه به مواردی چون تحلیل ذینفعان، مطالعات پایه و آگاهی‌سازی عمومی نیاز داریم. وی پس از اشاره به بازدید ذینفعان و مخاطبین کارگاه مدیریت زیست بومی تالاب (خرداد ماه ۹۳)، از تالاب میقان و مباحث مطروحه در دو کارگاه قبلی، وارد بحث گام دوم یعنی تدوین برنامه جامع مدیریتی تالاب‌ها در یک فرایند مشارکتی از طریق برگزاری کارگاه‌ها شد و چشم انداز حاصله و اهداف راهبردی تعیین شده در کارگاه‌های قبل را یادآوری نمود. از دیدگاه ایشان مواردی که بایستی در کارگاه سوم انجام پذیرد شامل: اقدامات راهبردی و اولویت‌ها،

تحلیل مشکلات و تهیه پیش نویس اولیه برنامه مدیریت نهایی، ساختار سازمانی و برنامه پایش تالاب و نهایتاً تدقیق برنامه مدیریت و پهنه بندی (Zoning) خواهد بود.

گام سوم در این فرایند نیز تصویب برنامه های جامع مدیریتی در بالاترین سطوح مدیریتی کشور و استان و امضای تفاهم نامه بین ذینفعان و گام چهارم، اجرایی کردن برنامه های مدیریت خواهد بود. ایشان در پایان سخنان خود، انتظاراتشان از دست اندرکاران کارگاه یعنی دبیرخانه و دانشگاه (به عنوان بازوی مشورتی دبیرخانه) را بیان داشتند.

در ادامه مراسم، حضار به سالن شماره ۲ مراجعه نمودند و پس از استقرار، تک تک افراد به معرفی خود و سازمان مطبوع پرداختند. سپس مهندس سلیمانی روزبهانی به مرور جدول اهداف راهبردی منبعث از کارگاه قبلی پرداخت و تأکید نمود که بایستی سازمان مسئول و مرتبط با هر اقدام اولویت دار مشخص گردد. ایشان خواستار اعلام نظر و بیان نقطه نظرات حضار در مورد جدول اهداف راهبردی گردید.

خلاصه نقطه نظرات و مباحث مطروحه در این بخش به شرح ذیل می باشد:

هدف راهبردی: مدیریت پایدار و یکپارچه آب و خاک

- نماینده شرکت شهرکهای صنعتی استان، خواستار حذف بند اختصاص پساب شهرکهای صنعتی ایبک آباد و خیرآباد به تالاب شد، با این توجیه که این آب در آبیاری فضای سبز شهرکهای صنعتی مورد استفاده قرار می گیرد که خود موجب افزایش فضای سبز در محدوده تالاب می شود. این گفته با مخالفت نمایندگان حفاظت محیط زیست مواجه شد. در نهایت مقرر شد موضوع در جلسه دیگری مورد بحث و بررسی قرار گیرد.
- مقرر شد قید ۱۰ درصد به عنوان حقاله تالاب از پساب های صنعتی از بند مربوطه حذف گردد.
- ورود پساب تصفیه خانه فاضلاب اراک از سال ۱۳۷۷ به تالاب موجب تغییر اکوسیستم و ایجاد اکوسیستم های جدید، مثل نیزارها شده است.
- بررسی اثرات زیست محیطی ورود پساب به تالاب، به عنوان یک اقدام پژوهشی اولویت دار بایستی در طرح گنجانده شود.
- مقرر شد انجام مطالعه در زمینه تخصیص آب سدهای خاکی حوزه آبخیز میقان به تالاب و اثرات این اقدام بر روی اکوسیستم تالاب، در طرح گنجانده شود.
- ممکن است ورود آبهای متفرقه مثل پساب صنعتی و فاضلاب فرایند تشکیل و ذخیره سولفات سدیم را دچار اختلال و مشکل نماید.
- در کنار اصلاح روشهای آبیاری، کاهش سطح زیر کشت و مسدود کردن چاه های غیر مجاز در نظر گرفته شود.
- برای کلیه اقدامات اولویت دار، نهاد مسئول یا همکار در نظر گرفته شود؛ به عنوان مثال در آزادسازی مسیل ها و آبراهه های مسدود شده، شهرداری ها مسئول هستند.
- اصلاح و جمع آوری آبهای سطحی و هدایت آن به سمت تالاب و بازنگری در طرح های آبخیزداری (اصلاح سیستم زهکشی حوضه) به اقدامات اولویت دار اضافه شود.
- در بخش مدیریت یکپارچه خاک و آب، در کنار عملیات مکانیکی، از عملیات اصلاحی بیولوژیکی مانند کاشت گیاهان سازگار و بومی منطقه نیز استفاده شود.

- بحث باروری ابرها به دلیل عدم توفیق (احتمال زیر ۱۰ درصد موفقیت) از اقدامات اولویت دار حذف گردد.
- تأکید بر اجتناب از احداث سازه های ذخیره آب و بندهای خاکی (مثل دره گردو) در بالادست حوضه تالاب و بازنگری طرح های آبخیزداری.
- اعمال مدیریت یکپارچه منابع آب در حوزه آبخیز تالاب میقان با هدف تأمین حقابه تالاب.
- انتقاد از مشخص نبودن نیاز آبی تالاب میقان و لزوم مطالعه بر روی آن و پیشنهاد جایگزینی واژه حقابه تالاب به جای نیاز آبی تالاب
- برخی از جوامع محلی چنین بیان کردند: با توجه به اینکه اراضی حاشیه تالاب، جزء اراضی ملی و تحت مدیریت دستگاههای منابع طبیعی و محیط زیست است، جوامع محلی انگیزه ای برای حفاظت ندارند و بهتر است سند اراضی به نام شهرداری شهرهای حاشیه تالاب ثبت شود.
- مقرر شد اخذ سند رسمی محدوده حریم تالاب طی فرایند مشارکتی پیگیری شود.
- در بند تعیین حریم تالاب، وزارت نیرو (آب منطقه ای) به عنوان نهاد مسئول گنجانده شود.
- بایستی در شورایی متشکل از نماینده محیط زیست، جوامع محلی و دادستانی، مسائل حریم تالاب حل و فصل گردد.
- انتقاد نماینده جوامع محلی از منابع طبیعی به سبب ایجاد مشکل و اختلال در کشت و کار اراضی زراعی حاشیه تالاب و چرای دامهای اهالی در مراتع و عرصه های احیا شده حاشیه تالاب.

هدف راهبردی: جلوگیری از آلودگی های مرتبط با تالاب

- در موضوع اصلی آلودگی هوا (ریزگردهای ناشی از تالاب)، عنوان شد که اقدامات اولویت دار کم و مبهم بوده و لازم است تکمیل و تفکیک شوند؛ بنابراین اقداماتی مثل شناسایی کانون های تولید ریزگرد، کنترل ریزگردهای ناشی از فعالیت های معدن، مالچ پاشی، حفاظت و توسعه پوشش گیاهی مناسب و بررسی توزیع منابع آب در سطح تالاب به منظور کنترل کانونهای تولید ریزگرد تعیین و تفکیک شدند.
- مقرر شد شناسایی منابع آلاینده خاک و کنترل آنها بر اساس مطالعات انجام شده در دستور کار قرار گیرد.
- ورود پساب تصفیه شده، در عین ایجاد تعادل هیدرولوژیکی نسبی، موجب افزایش غلظت فلزات سنگین به ویژه آلومینیوم در خاک و آب شده است.
- تفکیک فاضلاب شهری (شامل شوینده های خانگی غیر قابل تصفیه و ...) از فاضلاب صنعتی امری ضروری است.
- "حذف کلیه آلاینده های مربوط به آب به میزان ۹۰ درصد نسبت به سال ۹۴" به "کاهش آلاینده های مربوط به آب در حد استانداردهای تعریف شده توسط سازمان حفاظت محیط زیست" تغییر پیدا کرد.
- شناسایی منابع آلاینده آب جزء اقدامات اولویت دار قرار گیرد.
- اعداد و ارقام ارائه شده در خصوص کنترل ۱۰۰ درصد ریزگردها طی ۱۵ سال و بسیاری از موارد دیگر، کارشناسی شده و واقع بینانه نیست.
- بین وضعیت مطلوب و وضعیت موجود بایستی استاندارد برای حد آلودگی تعریف شود و سازمان محیط زیست بایستی این شاخص ها را ارائه دهد.
- عنوان موضوع "آلودگی صوتی" به "آلودگی صوتی و الکترومغناطیسی و رادیواکتیو" تغییر پیدا کرد.
- شناسایی منابع آلودگی صوتی، الکترومغناطیسی و رادیواکتیو در تالاب، حذف منابع آلاینده بر اساس مطالعات انجام شده و کاهش آلودگی های ناشی از تردد وسایل نقلیه در محدوده تالاب به عنوان اقدامات اولویت دار به منظور کاهش شدت صدا با هدف حذف اختلال های ایجاد شده در زیستگاههای پرندگان و سایر گونه های حیات وحش در محدوده تالاب میقان مد نظر قرار گرفتند.
- لزوم شناسایی دقیق آلودگی های صوتی از قبیل تردد وسایل نقلیه، ماشین آلات معدن، فرودگاه و غیره مورد بحث قرار گرفت

- با توجه به پروازهای اندک و نیمه فعال بودن فرودگاه اراک و نامشخص بودن سهم آلودگی صوتی آن، بحث انتقال فرودگاه به مکان دیگر غیر کارشناسی تلقی شد و از لیست اقدامات اولویت دار حذف گردید.
- ایجاد کمربند سبز در اطراف تالاب تأثیر خاصی روی کاهش آلودگی صوتی نداشته و باید مورد بررسی بیشتری قرار گیرد.
- استانداردهای مربوط به آلودگی صوتی به صورت دسی بل و ... بیان شود.
- کلونی های حساس جانوران به آلودگی صوتی شناسایی و مورد حمایت قرار گیرند.
- در بخش زونینگ، مناطق امن به لحاظ صوتی مشخص و کاهش شدت صدا و حذف اثرات منفی آن روی اکوسیستم تالاب مطالعه شود.

هدف راهبردی : حفظ و احیای تنوع زیستی تالاب میقان

- در بخش تعیین اهداف در خصوص تعداد و تراکم جمعیت پرندگان، آرتمیا و ... بحث شد و مقرر گردید تیم مشورتی دانشگاه با همکاری نهادهای ذیربط، اطلاعات آماری موثقی کسب کرده و سپس نسبت به تعیین تراکم جمعیت مورد نظر در چشم اندازهای کوتاه مدت و بلند مدت اقدام شود.
- با توجه به اینکه مبنای علمی و سرشماری دقیقی در زمینه زادآوری پرندگان تالاب و ورود و خروج پرندگان مهاجر در دست نیست، لذا بهتر است به جای تعداد، روی تنوع آنها تأکید شود.

- حفظ زنجیره غذایی فاکتور بسیار مهمی در تالاب بوده و شاخص ترین گونه، آرتمیا است که در سیستم هایی در واحد سطح شمارش می شوند. در کنار آرتمیا، درنا هم می تواند گونه شاخص در نظر گرفته شود.
- بایستی در طرح به خزندگان مهم هم به عنوان شاخص تنوع زیستی منطقه توجه شود.
- تأمین امنیت زیستگاه و کاهش مداخلات انسانی در حوزه تالاب میقان بایستی در زمره اقدامات اولویت دار قرار گیرد.

گروه گردشگری ناپایدار

- هدف راهبردی: اسقرار برنامه جامع نگر توسعه اکوتوریسم که در آن حفظ اکوسیستم تالاب و منافع جوامع محلی تأمین شود
- مقرر گردید این هدف راهبردی به صورت جامع تر دیده شود. به گونه ای که هدف راهبردی مرتبط با معیشت باشد و اکوتوریسم به عنوان زیرمجموعه آن در نظر گرفته شود

- مشارکت جوامع محلی در فرایند تدوین برنامه جامع و اجرای آن با هدف تسهیم منافع در زمره اقدامات اولویت دار قرار گرفت.
- با توجه به نارضایتی برخی جوامع محلی از حضور گردشگر در محدوده تالاب و مشکلات ناشی از تردد گردشگران از داخل برخی روستاها، "بررسی اثرات اکوتوریسم بر جوامع محلی" در شمول اقدامات اولویت دار قرار گرفت.
- به منظور آموزش و توان افزایی جامعه محلی برای مشارکت در توسعه اکوتوریسم پایدار، آموزش تورگردانهای محلی از طریق دفاتر گردشگری در دستور کار قرار گرفت.

گروه توسعه ناپایدار صنایع

- با توجه به اینکه در کارگاه قبلی هدف راهبردی این گروه تعیین نشده بود، "کاهش اثرات صنایع موجود بر تالاب" به عنوان هدف راهبردی این گروه تعیین شد.
- با عنایت به حساسیت های موجود در خصوص بهره برداری غیر اصولی معدن، اهداف سه ساله و ۱۵ ساله این بخش به این صورت اصلاح شد: "کاهش اثرات منفی بهره برداری از معدن بر روی تالاب" از ۵۰ درصد در دوره ۳ ساله به ۸۰ درصد و برای دوره ۱۵ ساله از ۸۰ درصد به "حذف کل اثرات منفی بهره برداری از معدن بر روی تالاب" تغییر پیدا کرد.

- تهیه و اجرای برنامه اقدام به صورت مشارکتی به منظور کاهش اثرات بهره برداری از معدن بر تالاب به عنوان یک اقدام اولویت دار در برنامه گنجانده شد.
- در خصوص موضوع توسعه شهرکهای صنعتی اطراف تالاب، به منظور دستیابی به هدف جلوگیری از نفوذ صنایع در محدوده حریم تالاب، "پایش منظم اداره کل محیط زیست بر استقرار و فعالیتهای صنایع در شهرکهای صنعتی" در زمره اقدامات اولویت دار منظور شد. همچنین هدف "مشخص کردن حریم تالاب در عرصه و الزام رعایت آن توسط کلیه دستگاههای اجرایی استان" با توجه به همپوشانی با هدف "تصویب و تثبیت نقشه حریم تالاب برای جلوگیری از نفوذ احتمالی صنایع" حذف و به جای آن هدف "کاهش اثرات فعالیتهای انسانی و صنعتی در حریم و بستر تالاب میقان" گنجانده شد و مقرر گردید روی این هدف بحث و بررسی بیشتری صورت گیرد.

گروه اطلاع رسانی و مشارکت

هدف راهبردی: افزایش سطح آگاهی، اطلاع رسانی و مشارکت دست اندرکاران

- در موضوع اطلاع رسانی و آموزش، عنوان اقدام اولویت دار "اطلاع رسانی به دانش آموزان از طریق بازدید میدانی و کتابهای درسی" به "فرهنگ سازی جهت حفظ تالاب از طریق آموزشهای میدانی و کتابهای درسی به دانش آموزان" تغییر پیدا کرد. همچنین "راه اندازی مدارس زیست محیطی و تالابی در سطح استان" به اقدامات اولویت دار افزوده شد.

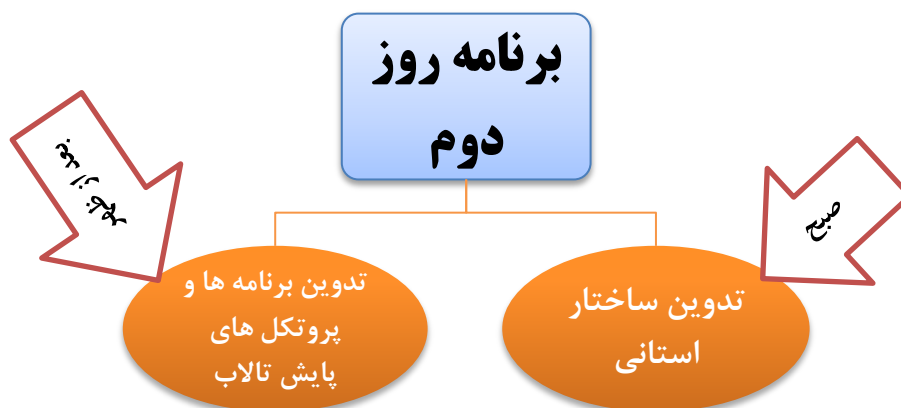
- در موضوع مشارکت "ظرفیت سازی سازمانهای غیردولتی برای افزایش مشارکت آنها در حفاظت و مدیریت تالاب" در زمره اقدامات اولویت دار قرار گرفت.
- در موضوع پژوهش، "یکپارچه سازی، به روز رسانی و در دسترس قرار دادن پژوهش های مرتبط با تالاب" و "تداوم و جهت دهی به مطالعات تالاب براساس اولویتهای پژوهشی، برنامه مدیریت تالاب و شرایط تالاب" در فهرست اقدامات اولویت دار گنجانده شدند و بر اقدام اولویت دار برگزاری همایش دوسالانه تالاب میقان تأکید شد.

گزارش روز دوم کارگاه

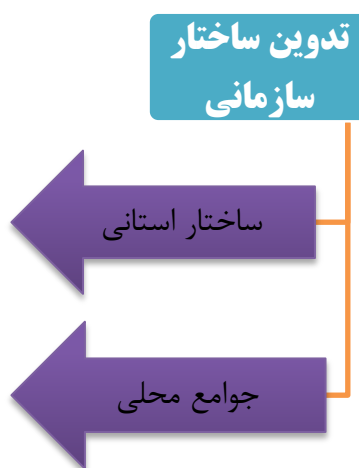
در این روز کارگاه به صورت بحث و تبادل نظر گروهی با تسهیلگری جناب آقای مهندس سلیمانی روزبهرانی و کارشناسان همراه خانم‌ها مهندس اثناعشری، مهندس پرهیزگار و نمایندگان سازمانها و ادارات دولتی، تیم مشورتی دانشگاه، جوامع محلی و NGO ها برگزار شد. در ابتدا مهندس سلیمانی راهبرد روز دوم را در دو بخش ۱- تدوین ساختارهای سازمانی و ۲- تدوین برنامه ها و پروتکل های پایش تالاب تقسیم بندی کرد.

طبق برنامه در صبح روز دوم تهیه ساختار استانی در دستور کار قرار گرفت. در تدوین این ساختار موارد ذیل باید لحاظ گردد:

- ✓ تدوین این ساختار باید به صورت بین بخشی باشد؛ بدین معنی که همه سازمانها و نهادهای مسئول تحت مدیریت این ساختار قرار گیرند.
- ✓ دبیرخانه این ساختار در اختیار اداره کل محیط زیست استان مرکزی می باشد.
- ✓ ساختار به دو گروه کاری (الف) ساختار استانی (ب) ساختار جوامع محلی تقسیم بندی می شود.
- ✓ پس از نظرخواهی از همه اعضای کارگاه، مقرر شد ساختار مدیریتی تالاب میقان در قالب ساختار استانی تدوین و برنامه ریزی شود.

در ساختار اداری و دولتی، موارد ذیل باید مد نظر قرار گیرند:

- ✓ مروری بر وضعیت ساختارهای بین بخشی موجود در استان مرکزی
- ✓ کارکردهای این ساختارها در حال حاضر
- ✓ ساختارهای جدید مورد نیاز برای اجرایی نمودن برنامه مدیریتی

✓ تدوین شرح وظایف این ساختار

در ساختار جوامع محلی موارد ذیل باید مد نظر باشند:

- ✓ فهرست ساختارهای اجتماعی محلی مرتبط با اکوسیستم تالاب و اطراف تهیه شود
- ✓ کارکردهای این ساختارها تعیین شود
- ✓ مشخص شود این ساختارهای اجتماعی چگونه می توانند به مدیریت و حفظ تالاب کمک نمایند
- ✓ اگر قرار باشد نمایندگانی از جوامع محلی و سازمانهای مردم نهاد در ساختار مدیریتی استانی حضور داشته باشند، این نمایندگان چگونه و به چه ترتیبی انتخاب شوند

در ادامه اعضای کارگاه به دو گروه جوامع محلی و گروه ساختار استانی تفکیک شدند و اعضای هر گروه به بحث و تبادل نظر پرداختند.

گروه جوامع محلی (با تسهیلگری خانم مهندس اشنا عشری)

گروه ساختار استانی (با تسهیلگری خانم مهندس پرهیزگار)

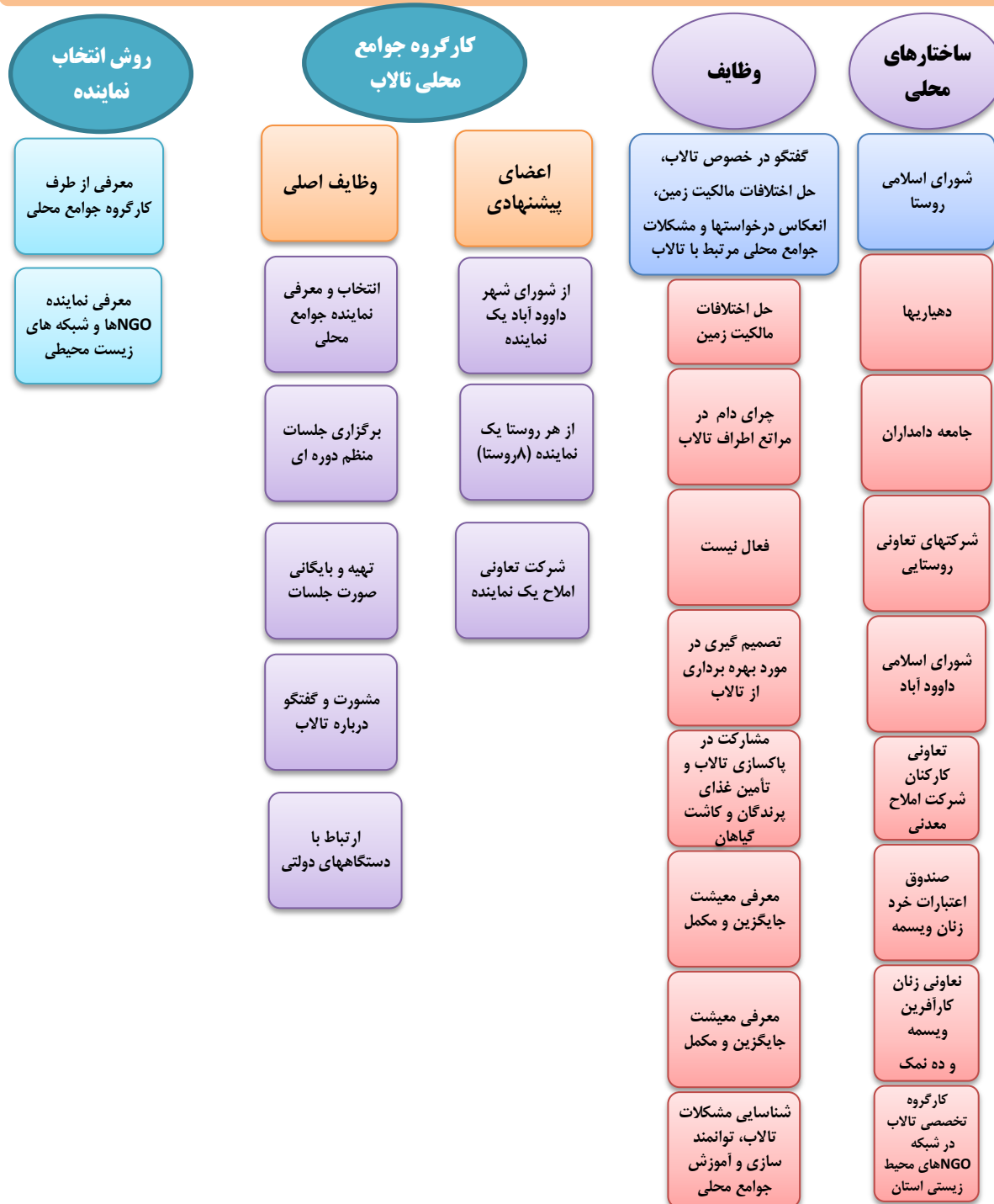
پس از بحث و تبادل نظر در کارگروه ها، نتایج ذیل حاصل شد:

الف- کارگروه جوامع محلی

نتایج حاصل از کار گروه جوامع محلی

کار گروه جوامع محلی

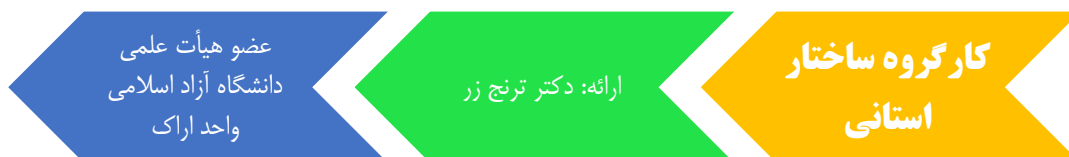

نتایج حاصل از کار گروه جوامع محلی

نکات مهم مورد بحث در پرسش و پاسخ کارگروه جوامع محلی

- ✓ ساختار تدوین شده یک ساختار اداری و رسمی نیست، بلکه ساختاری غیر رسمی است که در نهایت منجر به انتخاب یک نماینده از بین اهالی روستاهای حاشیه تالاب، برای شرکت در جلسات رسمی می شود.
- ✓ اعضای این ساختار نقش تصمیم سازی برای ساختار رسمی را دارند.

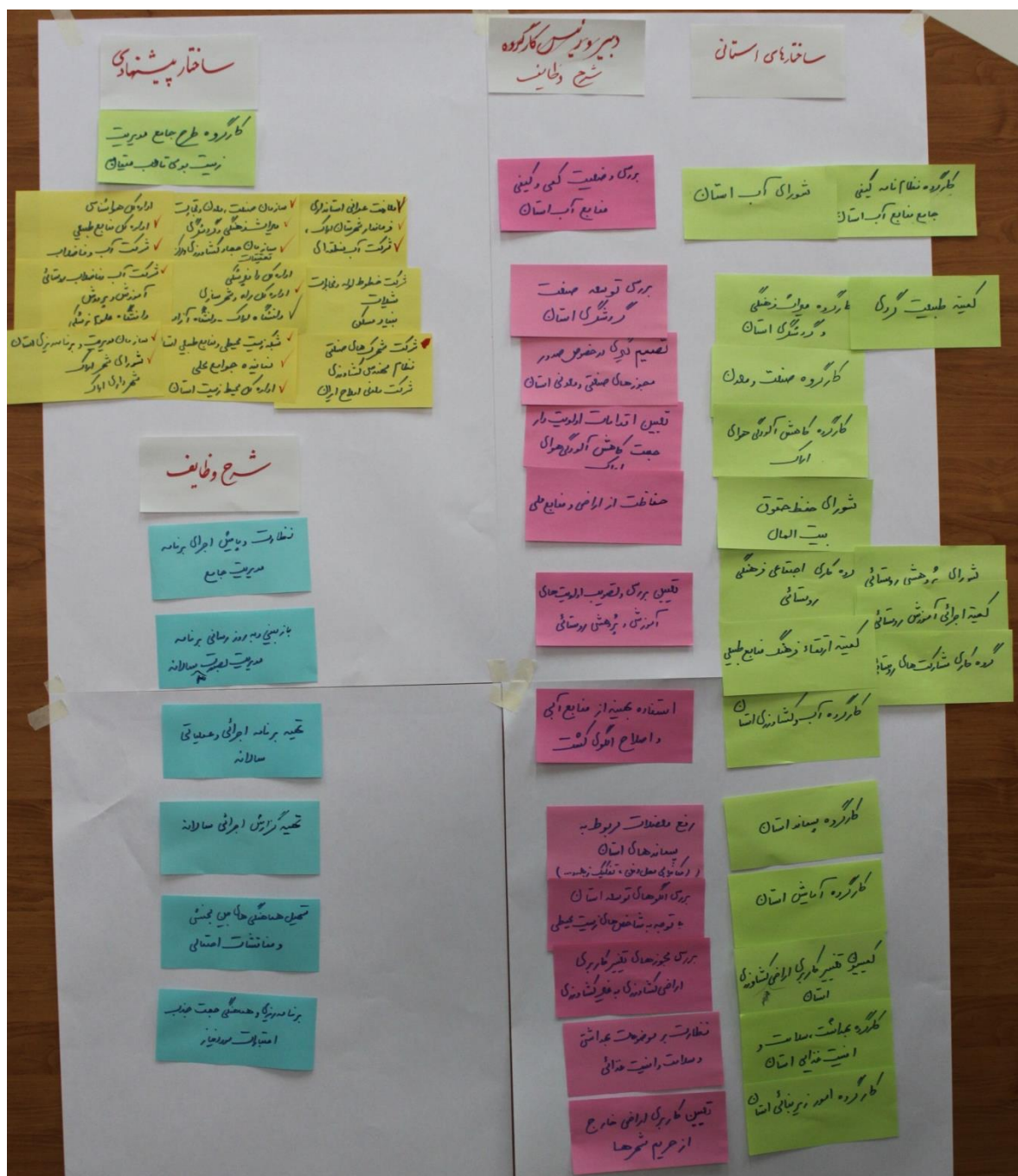
ب- کارگروه ساختار استانی

در این کارگروه ۱۸ ساختار فعال موجود توسط اعضای گروه گزارش شدند و سپس گروههای مشترک در ۱۳ کارگروه تلفیق گردیدند. در ادامه وظایف هر کار گروه در مقابل آن نگاشته شد. پس از آن اداره کل حفاظت محیط زیست استان، پیشنهاد کرد با توجه به اینکه این اداره کل در سال ۱۳۹۲ اقدام به تشکیل ساختاری (کارگروهی) با عنوان "کارگروه طرح جامع مدیریت زیست بومی تالاب میقان" و تصویب آن در استانداری

مرکزی نموده است، با نظر همه اعضا تصمیم بر آن شد، همین ساختار حفظ شود و شرح وظایف قید شده در ساختار استانی (شکل ذیل) را به عهده گیرد.

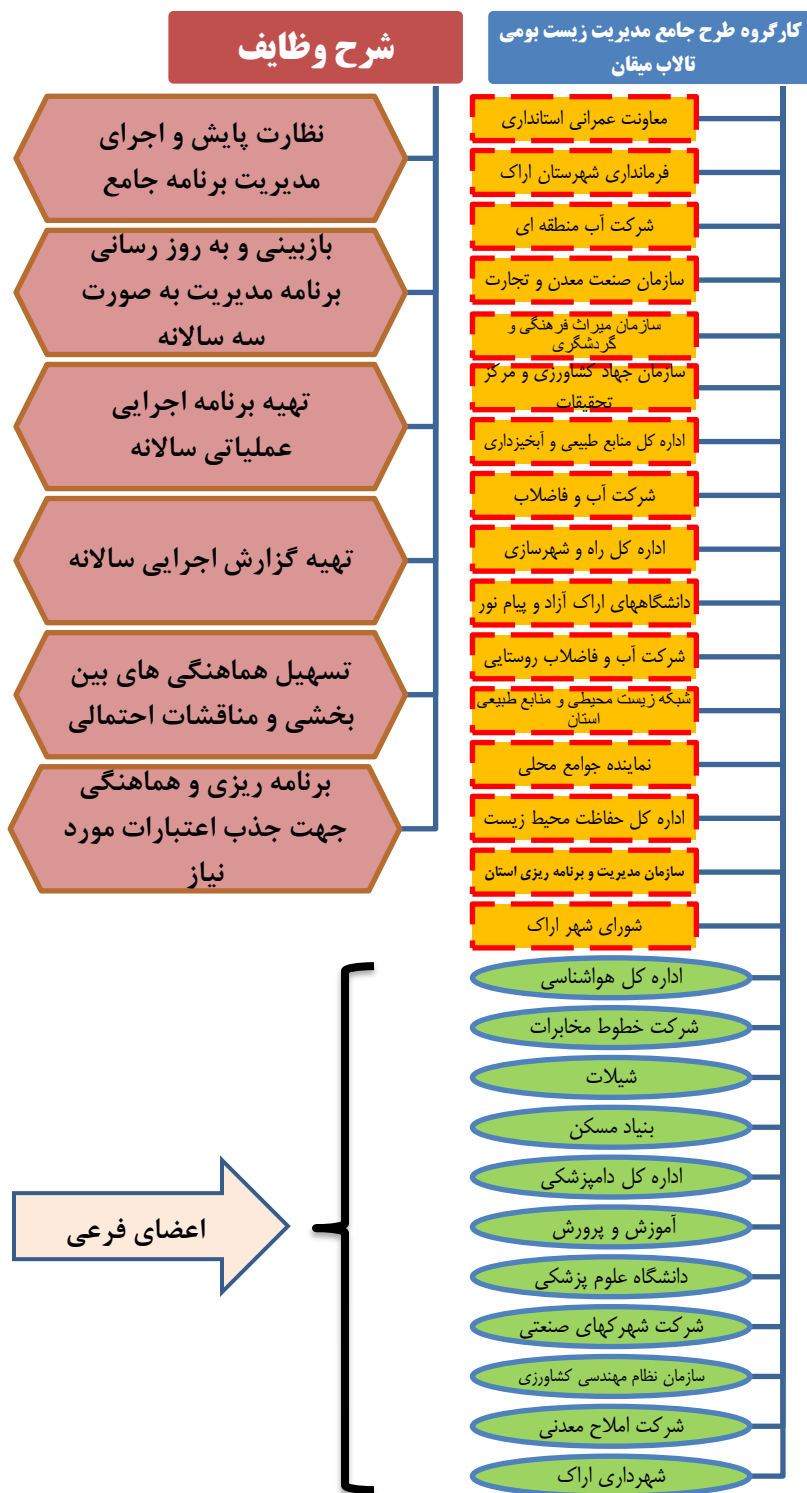
لازم به توضیح است که اعضای **کارگروه طرح جامع مدیریت زیست بومی تالاب میقان** به دو گروه اصلی (ثابت) و فرعی تفکیک گردیدند. اعضای اصلی مشتمل بر ۱۶ دستگاه و سازمان هستند که بایستی در همه جلسات به طور ثابت حضور داشته باشند و اعضای فرعی شامل ۱۱ دستگاه و سازمان اند که با توجه به موضوع جلسات کارگروه، از آنها دعوت به عمل می آید.

نتایج حاصل از کار گروه ساختارهای استانی

شرح وظایف	ساختارهای استانی
بررسی وضعیت کمی و کیفی منابع آب استان	کارگروه نظام نامه کیفی آب استان شورای آب استان
بررسی توسعه صنعت گردشگری استان	کمیته طبیعت گردی کارگروه میراث فرهنگی و گردشگری استان
تصمیم گیری درباره صدور مجوزهای صنعتی و معدنی استان	کارگروه صنعت و معدن
تعیین اقدامات اولویت دار کاهش آلودگی هوای اراک	کارگروه کاهش آلودگی هوا
حفاظت از اراضی و منابع ملی	شورای حفظ حقوق بیت المال
بررسی و تصویب اولویتهای آموزشی و پژوهشی روستایی	کارگروه مشارکت های روستایی کارگروه فرهنگی و اجتماعی روستایی
استفاده بهینه از آب و اصلاح الگوی کشت	کارگروه آب و کشاورزی استان
رفع معضلات مربوط به پسماندهای استان	کارگروه پسماند استان
بررسی الگوهای توسعه استان با توجه به شاخصهای زیست محیطی	کارگروه آمایش استان
بررسی مجوزهای تغییر کاربری از اراضی کشاورزی به غیر کشاورزی	کمیسیون تغییر کاربری کشاورزی استان
نظارت بر موضوعات بهداشتی سلامت و امنیت غذایی	کارگروه بهداشت سلامت و امنیت غذایی استان
تعیین کاربری اراضی خارج از حریم شهرها	کارگروه امور زیربنایی استان

نتایج حاصل از کار گروه ساختارهای استانی

نتایج حاصل از کارگروه ساختار استانی (ساختار سازمانی پیشنهادی و شرح وظایف آن)

راهنمای دوم: تدوین برنامه و پروتکل پایش تالاب

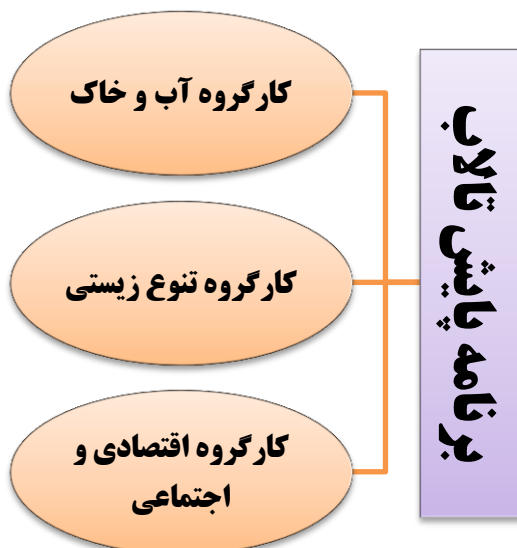
ابتدا خانم مهندس اثناعشری روند انجام این راهنمای را تشریح نمودند. با توجه به توضیحات ایشان، نحوه پایش تالاب به دو شکل است:

✓ پایش وضعیت اجرای برنامه مدیریت

✓ پایش وضعیت کل تالاب

نکات کلیدی تدوین برنامه پایش:

- ۱) برنامه پایش همزمان با آغاز طرح مدیریت انجام می شود.
- ۲) سیستم های پایش باید ساده کم هزینه و کارآمد باشند
- ۳) پایش هم در حالت کیفی (اقتصادی و اجتماعی) و هم در حالت کمی انجام می شود
- ۴) پارامترهای انتخاب شده باید مشتمل بر اطلاعات کلیدی منطقه و مستند باشند.
- ۵) فرایند پایش به صورت مشارکتی و با استفاده از ظرفیت های جوامع محلی می باشد

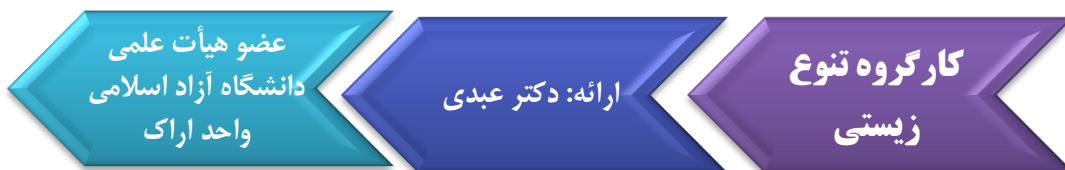

نتایج حاصل از کارگروه اقتصادی اجتماعی

جدول نتایج حاصل از کار گروه اقتصادی اجتماعی

موضوع	پارامتر	نقاط نمونه برداری	زمان نمونه برداری	نهاد هدایت کننده و مسئول گزارش دهی	زمان گزارش دهی	ذخیره داده
گردشگری	تعداد تورگردانهای محلی	روستاهای حاشیه تالاب	۶ ماهه	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	سالانه	دبیرخانه تالاب
	تعداد اقامت های بوم گردی					
	تعداد بازدید کنندگان					
	تعداد جشنواره های برگزار شده					
مهاجرت	روش سرشماری جمعیت	سکونتگاه های تالاب	سالانه	مرکز آمار	سالانه	دبیرخانه تالاب
سطح آگاهی های زیست محیطی	میزان مشارکت مردم در تصمیم گیری های تالاب	سطح حوضه	سالانه	اداره کل محیط زیست با همکاری NGO ها و خانه های بهداشت	سالانه	دبیرخانه تالاب
	تعداد همیاران محیط زیستی					
	تعداد تشکلهای محلی					
	تعداد بازدیدهای مراکز آموزشی					
معیشت پایدار	سطح درآمد	سطح حوضه	سالانه	اداره کل محیط زیست، اداره رفاه و تعاون با همکاری NGO ها	سالانه	دبیرخانه تالاب
	نرخ بیکاری					

موضوع	پارامتر	نقطه نمونه برای	زمان نمونه برداری	نماد مسئول	زمان گزارش
بیرندگان	جمعیت	۱. معصم شال ۵۰-۶۰ ۲. جنوب شرقی تالاب ۳. جنوب غربی تالاب	دی ماه هر سال	اداره محیط زیست	پس از ماه هر سال
پرنده های آبی و	جمعیت	کل منطقه تالاب	شهر نور ماه هر سال	اداره محیط زیست	پس از ماه هر سال
پرنده های حلقه ای	جمعیت	مردود تالاب میقان	مهر ماه	اداره محیط زیست	پس از ماه هر سال
زرد پر	جمعیت مشاهده شده	جمعیت و اندازه			
خزندگان	جمعیت و اندازه				
آرمیا	جمعیت و اندازه				
قره داغ	جمعیت و اندازه				
بره تاغ	جمعیت و اندازه				
آرمیکس	جمعیت و اندازه				
زیست بوم گیاهی	جمعیت و اندازه				
قرمب کرم	جمعیت و اندازه				

نتایج حاصل از کارگروه تنوع زیستی

جدول نتایج حاصل از کارگروه تنوع زیستی

موضوع	پارامتر	نقاط نمونه برداری	زمان نمونه برداری	نهاد مسئول	زمان گزارش دهی
پرندگان آبی و کنار آبی	جمعیت	شمال، جنوب شرقی و جزیره مرکزی تالاب	دیماه هر سال طبق برنامه بین المللی	اداره کل حفاظت محیط زیست	بهمن ماه
پرندگان حائز اهمیت بین المللی	جمعیت زادآوری	کل منطقه شکار ممنوع تالاب	شهریور هر سال	اداره کل حفاظت محیط زیست	مهرماه
زرده بر (پستانداران)	جمعیت مشاهده شده	محدوده تالاب میقان	مهرماه	اداره کل حفاظت محیط زیست	آبانماه
خزندگان (آگامای سر وزی ایرانی)	جمعیت و لاله گزینی	محدوده تالاب میقان	مهرماه	اداره کل حفاظت محیط زیست	آبانماه
آرتیمیا	جمعیت (تراکم)	شرق و جنوب شرق تالاب	ماهانه	شیلات	فصلی
قره داغ (Nitraria Schoberi)	تراکم تاج پوشش زیست توده زادآوری	شمال و شرق	تیرماه	دانشگاه آزاد اسلامی اراک و مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان	سه ماه پس از نمونه برداری
بره ناغ (Halocnemum strobilaceum)	تراکم تاج پوشش زیست توده زادآوری	نوار حاشیه تالاب	شهریورماه	دانشگاه آزاد اسلامی اراک و مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان	سه ماه پس از نمونه برداری
آتریپلکسی بومی (Atriplex verrucifera)	تراکم تاج پوشش زیست توده زادآوری	نوار حاشیه تالاب	شهریورماه	دانشگاه آزاد اسلامی اراک و مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان	سه ماه پس از نمونه برداری
زیست توده گیاهی	تن در هکتار	نوار حاشیه تالاب	شهریورماه	دانشگاه آزاد اسلامی اراک و مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان	چهار ماه پس از نمونه برداری
ترسیب کربن	درصد کربن آلی خاک مقدار کل ترسیب کربن	نوار حاشیه تالاب	شهریورماه	دانشگاه آزاد اسلامی اراک و مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان	چهارماه پس از نمونه برداری

کارگروه آب و خاک

آراءه:

نتایج حاصل از کارگروه آب و خاک

جدول نتایج حاصل از کارگروه آب و خاک

موضوع	پارامتر	نقاط نمونه برداری	زمان و تناوب پایش	مسئول پایش
کیفیت آب	دما-کدورت-رنگ-بو-EC-pH-TDS-TH-BOD-COD-فلزات-سنگین-قلیائیت-کلیفرم کل-بارمیکروبی-تخم-انگل	خروجی تصفیه خانه به تالاب ضلع غربی مجاور کارخانه املاح جنوب غربی مجاور کارخانه ایرالکو از حوضچه های معدنی تالاب	فصلی با سه تکرار (هر نقطه سه نمونه)	آب منطقه ای و فاضلاب شهری
	دبی ورودی به تالاب	دبی خروجی تصفیه خانه به تالاب-دبی پساب کارخانه املاح-دبی ورودی مسیلهای فصلی	ماهانه	آب منطقه ای و اداره کل محیط زیست
	تراز سطح آب تالاب	جانمایی یک ایستگاه ثابت	هفتگی	آب منطقه ای و اداره کل محیط زیست
	سطح ایستابی چاههای پیزومتری	نزدیکترین چاههای پیزومتری (حداقل ۵ چاه)	ماهانه	آب منطقه ای
فرسایش خاک	جهت و سرعت باد	ایستگاه هواشناسی سینوپتیک اراک	روزانه	اداره کل هواشناسی
	نرخ فرسایش	مناطق شرقی و شمالی تالاب	سالانه	اداره کل منابع طبیعی
	فرونشست زمین	شمال و غرب	سالانه	شرکت آب منطقه ای
	رسوبگذاری	شمال و شرق		
آلودگی خاک				
کشاورزی				

پس از ارائه هر کارگروه توسط نماینده کارگروه، اعضای شرکت کننده به پرسش و پاسخ در مورد موارد ارائه شده پرداختند.

در پایان جلسات کارگروه ها، آقای مهندس سلیمانی روزبهانی (مدیر ملی طرح حفاظت از تالابهای ایران)، ضمن جمع بندی کارگاه دوروزه و تشکر از همه دست اندرکاران، برنامه ریزان و ذینفعان کارگاه از زحمات و تلاشهای اداره کل حفاظت محیط زیست استان مرکزی و دانشگاه آزاد اسلامی اراک در برگزاری کارگاه تقدیر و تشکر کردند و به نکات ذیل اشاره نمودند:

- ✓ گزارش کارگاه سوم تا سه هفته آینده تهیه شده و برای همه سازمانها و نهادها ارسال گردد.
 - ✓ در صورت طی شدن همه مراحل تا دو ماه آینده، کارگاه چهارم با موضوع زون بندی در محل دانشگاه آزاد اسلامی اراک برگزار خواهد شد
 - ✓ بعد از برگزاری کارگاه چهارم، روند تهیه برنامه مدیریتی تالاب ادامه خواهد یافت و برنامه جامع مدیریت تالاب میقان برای تصویب به شورای استان (استانداری مرکزی) ارسال خواهد شد.
- در پایان شرکت کنندگان حاضر در جلسه، به نشانه همبستگی و حمایت از تدوین برنامه مدیریت زیست بومی تالاب میقان عکس یادگاری گرفتند.

پیوست ها

شماره : ۹۴/۱۰۲-۵۲۳۷
تاریخ : ۱۳۹۴/۹/۱۴
پیوست : دارد

((بسمه تعالی))

ریاست جمهوری

سازمان حفاظت محیط زیست

اداره کل حفاظت محیط زیست استان مرکزی

معاون محترم هماهنگی امور عمرانی استانداری
فرماندار محترم کلان شهر اراک
مدیر کل محترم دفتر فنی استانداری مرکزی
مدیر کل محترم دفتر امور شهری و شوراهای استانداری مرکزی
مدیر کل محترم دفتر امور روستایی و شوراهای استانداری مرکزی
مدیر عامل محترم شرکت سهامی آب منطقه ای استان مرکزی
رئیس محترم سازمان صنعت، معدن و تجارت استان مرکزی
مدیر کل محترم میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان مرکزی
رئیس محترم سازمان جهاد کشاورزی استان مرکزی
مدیر کل محترم هواشناسی استان مرکزی
مدیر کل محترم منابع طبیعی و آبخیز داری استان مرکزی
مدیر عامل محترم شرکت آب و فاضلاب استان مرکزی
مدیر عامل محترم شرکت آب و فاضلاب روستایی استان مرکزی
رئیس محترم مرکز تحقیقات جهاد کشاورزی استان مرکزی
مدیر کل محترم آموزش و پرورش استان مرکزی
رئیس محترم دانشگاه علوم پزشکی اراک
مدیر کل محترم دامپزشکی استان مرکزی
مدیر کل محترم بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان مرکزی
مدیر کل محترم راه و شهرسازی استان مرکزی
رئیس محترم دانشگاه اراک
رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک
رئیس محترم شورای اسلامی کلان شهر اراک
رئیس محترم شورای اسلامی داوود آباد
شهردار محترم کلان شهر اراک
شهردار محترم داوود آباد
مدیر عامل محترم شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت استان مرکزی
مدیر محترم شیلات استان مرکزی
مدیر عامل محترم شرکت شهرک های صنعتی استان مرکزی
رئیس محترم سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی استان مرکزی
مدیر عامل محترم شرکت معدنی املاح ایران
رئیس هیئت مدیره شبکه سازمان های مردم نهاد محیط زیستی استان مرکزی
مدیر عامل محترم موسسه مردم نهاد سبز اندیشان
مدیر عامل محترم موسسه مردم نهاد کیمیای سبز
مدیر عامل محترم موسسه مردم نهاد ارمغان سبز روح بخش
مدیر عامل محترم موسسه مردم نهاد سپندارمذ
مدیر عامل سازمان مردم نهاد حمایت از گونه های جانوری

اراک-تقاطع غیرمسطح میدان زیست، خیابان بهشت، م.پ ۳۲۷، تلفن: ۰۲۶۳۳۱۱۱۱۱-۰۲۶۳۳۱۱۱۱۱

((بسمه تعالی))

ریاست جمهوری

سازمان حفاظت محیط زیست

اداره کل حفاظت محیط زیست استان مرکزی

شماره : ۹۴/۱۰۲-۵۲۳۷

تاریخ : ۱۳۹۴/۹/۱۴

پیوست : دارد

رئیس محترم شورای اسلامی روستای ده نمک
رئیس محترم شورای اسلامی روستای سهل آباد
رئیس محترم شورای اسلامی روستای میقان
رئیس محترم شورای اسلامی روستای طرمزد
رئیس محترم شورای اسلامی روستای راهزان
رئیس محترم شورای اسلامی روستای مبارک آباد
رئیس محترم شورای اسلامی روستای ویسمه
رئیس محترم شورای اسلامی روستای مراد آباد
دهیار محترم روستای ده نمک
دهیار محترم روستای سهل آباد
دهیار محترم روستای میقان
دهیار محترم روستای طرمزد
دهیار محترم روستای راهزان
دهیار محترم روستای مبارک آباد
دهیار محترم روستای ویسمه
دهیار محترم روستای مراد آباد

موضوع : دعوت نامه شرکت در سومین کارگاه تدوین برنامه مدیریت زیست بومی تالاب میقان اراک

با سلام

احتراماً، پیرو برگزاری کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت زیست بومی تالاب میقان در سال ۹۳ و کارگاه دوم در خرداد ماه سال جاری، به استحضار می رساند سومین کارگاه تدوین برنامه مدیریت زیست بومی تالاب میقان در روزهای دوشنبه و سه شنبه ۲۳ و ۲۴ آذر ماه سال جاری (صبح و بعد از ظهر) از ساعت ۸:۳۰ صبح در محل دانشگاه آزاد اسلامی اراک واقع در میدان امام خمینی، کیلومتر ۲ جاده خمین، شهرک دانشگاهی دانشگاه آزاد اسلامی، برگزار می گردد. لذا، خواهشمند است دستور فرمائید نماینده ثابت آن دستگاه که در کارگاه های قبلی نیز حضور داشته در کارگاه سوم شرکت نمایند. با عنایت به این که نتایج این کارگاه ها در کتاب جامع برنامه مدیریت زیست بومی تالاب مورد استفاده قرار خواهد گرفت، و برنامه مدیریت تالاب با مشارکت کلیه ذینفعان و دست اندر کاران به ویژه جوامع محلی حاشیه تالاب بر مبنای خروجی این کارگاه ها تهیه خواهد شد، دستور فرمایید گزارش های (پیوست) مورد بررسی دقیق قرار گرفته و نظرات کارشناسی در این خصوص در روز برگزاری کارگاه سوم به صورت مکتوب به دبیرخانه تالاب جهت درج در برنامه تحویل گردد.

حسینی ابراهیمی کارنامی
مدیرکل

رونوشت :

- دبیرخانه تالاب جهت پیگیری، اقدام لازم و ارائه گزارش از روند اجرای امور.

اراک-تالاب غیرمسطح محیط زیست، خیابان بهشت، م.س.پ ۳۲۷، تلفن: ۳۲۱۱۵۷۱-۳۲۱۱۳۱۲-۳۲۱۵۰۱۵

برنامه سوتین کارگاه تدوین برنامه مدیریت زیست بومی تالاب میقان اراک، ۲۳ و ۲۴ آذرماه ۱۳۹۴

روز اول: ۹/۲۳

عنوان برنامه	زمان
پذیرش	۸:۴۵-۸:۱۵
آغاز جلسه: تلاوت قرآن کریم و سرود جمهوری اسلامی ایران	۸:۳۰-۸:۴۵
خوشامدگویی ریاست دانشگاه آزاد اسلامی اراک (جناب آقای دکتر نظام آبادی)	۸:۴۵-۸:۵۰
سخنرانی خوشامدگویی مدیرکل حفاظت محیط زیست استان (جناب آقای مهندس ابراهیمی کارنامی)	۸:۵۰-۹
سخنرانی معاون هماهنگی امور عمرانی استانداری مرکزی (جناب آقای مهندس فیضی)	۹-۹:۱۰
سخنرانی جناب آقای مهندس سلیمانی روزبهانی با عنوان مروری بر استقرار مدیریت زیست بومی و تدوین برنامه مدیریت تالاب میقان	۹:۱۰-۹:۳۰
مرور و تصویب اجزای اصلی برنامه مدیریت، اهداف راهبردی و اقدامات اولویت دار (آقای مهندس سلیمانی روزبهانی)	۹:۳۰-۱۰:۳۰
پذیرایی	۱۰:۳۰-۱۰:۴۵
تشکیل گروه های کاری: بررسی تدوین ساختار سازمانی بین بخشی برای اجزای برنامه مدیریت	۱۰:۴۵-۱۲
نازد ناهار	۱۲-۱۳
ادامه بررسی توسط کارگروه ها و ارائه نتایج	۱۳-۱۴:۳۰
تشکیل کارگروه: بررسی تدوین برنامه و پرومحل های پایش وضعیت تالاب میقان و اجزای برنامه مدیریت - پذیرایی	۱۴:۴۵-۱۶:۳۰

روز دوم ۹/۲۴

عنوان برنامه	زمان
ادامه بررسی برنامه و پرومحل های پایش	۸:۳۰-۱۰:۳۰
پذیرایی	۱۰:۳۰-۱۰:۴۵
ارائه گروه های کاری و بحث و تبادل نظر پیرامون نتایج کارگروه ها	۱۰:۴۵-۱۲
نازد ناهار	۱۲-۱۳
بحث و بررسی در خصوص گام های آتی شامل نیلایی سازی برنامه مدیریت، تصویب و اجرایی شدن آن	۱۳-۱۴:۳۰
جمع بندی و پذیرایی	۱۴:۳۰-۱۶

